

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za državno ureditev

Številka: 436-03/16-1/ EPA 1009-VII
Ljubljana, 3. marec 2016

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) sprejela naslednje

M n e n j e

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnih taksah (ZST-1C) – druga obravnava

Komisija za državno ureditev (v nadaljevanju: komisija) je na 66. seji 2. marca 2016 obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnih taksah (v nadaljevanju: predlog zakona) – druga obravnava, EPA 1009-VII, ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: predlagatelj).

Komisija predlog zakona **podpira**.

* * *

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnih taksah odpravlja ugotovljene neskladnosti z Ustavo, ki jih je Ustavno sodišče ugotovilo v zadevah U-I-85/14 in U-I-191/14. V zadevi U-I-85/14 je Ustavno sodišče pojasnilo, da mora sodišče stranko oprostiti plačila sodne takse v celoti tudi v primeru, ko ta ne prejema denarne socialne pomoči na podlagi odločbe pristojnega organa, če bi bila do te pomoči upravičena v primeru, ko bi podala prošnjo za omenjeno pomoč. V zadevi U-I-191/14 je Ustavno sodišče pogoje za oprostitev plačila sodnih taks dodatno razširilo, in sicer tako, da je stranka tudi v primeru, ko ne prejema denarne socialne pomoči na podlagi odločbe pristojnega organa in ne izpolnjuje pogojev za prejem omenjene pomoči na podlagi zakonskih določb, upravičena do oprostitve plačila sodne takse, če bi ji bila s plačilom te občutno zmanjšana sredstva, s katerimi se preživlja sama ali se preživljajo osebe, ki jih je dolžna preživljati. Predlog zakona tako v 5. členu spreminja pogoje za celotno taksno oprostitev, pri čemer bodo fizične osebe oproščene plačila sodnih taks, v primeru če bi bila s plačilom občutno zmanjšana sredstva, s katerimi se preživljajo same ali se preživljajo njihovi družinski člani. Podjetniki posamezniki in pravne osebe ne bodo opravičeni do celotne taksne oprostitve, zanje se namreč ohranja plačilo celotne sodne takse do višine 44 evrov, pri višjih sodnih taksah pa je oprostitev plačila možna zgolj v višini presežka omenjenega zneska.

Predlog zakona predvideva, da bodo sodišča podatke o materialnem položaju strank pridobivala po uradni dolžnosti, s čimer bodo uporabniki administrativno razbremenjeni. Določen je tudi 6 mesečni rok, v katerem bodo morala sodišča vzpostaviti elektronski dostop do zbirk podatkov, na podlagi katerih se bo po novem ugotavljal materialni položaj strank in njihovih družinskih članov. Novost, ki jo uvaja predlog zakona, je tudi oprostitev plačila sodne takse za predlog za začetek stečajnega postopka, ki ga vložijo delavci, s čimer se položaj delavcev v Zakonu o sodnih taksah približuje položaju delavcev po Zakonu o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju. Predlog zakona predvideva tudi razširitev taksnih oprostitev za posredne proračunske uporabnike, ki so v 100-odstotni lasti občin, kar sledi Dogovoru o višini povprečnine za leto 2015, ki ga je Vlada RS januarja 2015 podpisala z reprezentativnima združenjema. Predlog zakona predvideva tudi določene spremembe v tarifnem delu za posamezna dejanja v postopku.

Komisija se je seznanila tudi z mnenjem Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora in z mnenjem Sodnega sveta. Slednji je v mnenju opozoril predvsem na uresničevanje pravice do dejanskega in učinkovitega dostopa do sodišča, na morebitno ločitev postopka odmere sodnih taks od rednega sodnega postopka ter razjasnitev glede dejstva, ali je zoper sklep o ugovoru zoper plačilni nalog dopustna pritožba.

* * *

Komisija pozdravlja zakonodajne spremembe v predlogu zakona, ki sledijo odločbama Ustavnega sodišča in odpravljajo ugotovljeno neustavnost in nezakonitost obstoječe pravne ureditve. Ob tem pa opozarja, da je lahko posameznikom pravica dostopa do sodnega varstva dejansko onemogočena v primerih, ko bi bilo podano očitno nesorazmerje med višino sodne takse in ekonomsko vrednostjo spora. Predstavniki pristojnega ministrstva so pojasnili, da ravno razširitev kroga upravičencev do celotne taksne oprostitve in spremembe v tarifnem delu sledijo cilju zagotavljanja pravice dostopa do sodnega varstva, kar bo natančneje pojasnjeno tudi v odgovoru, ki ga bo pristojno ministrstvo posredovalo v Državni zbor. Komisija podpira oblikovanje dodatnih pojasnil predlagatelja zakona, s katerimi bo dodatno pojasnil spoštovanje pravice do sodnega varstva v predlogu zakona.

Kot pozitivne spremembe komisija ocenjuje tudi pridobivanje podatkov o materialnem položaju strank s strani sodišč po uradni dolžnosti. Omenjeni ukrep bo nedvomno prispeval k hitrosti postopkov in administrativno razbremenil stranke v postopku, ki bodo morale sodišču sporočiti elektronske podatke, ki se ne vodijo v zbirkah podatkov, do katerih bodo lahko dostopala sodišča.

Komisija izpostavlja vprašanje varstva osebnih podatkov, saj predlog zakona predvideva zbiranje tako enotne matične številke občana (v nadaljevanju: EMŠO) kot davčne številke, pri čemer vsak posamezen podatek že omogoča popolno identifikacijo posameznika. Članom komisije je bilo pojasnjeno, da omenjen predlog zakona sledi ureditvi v Zakonu o brezplačni pravni pomoči (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 23/08, 15/14 – odl. US in 19/15), obenem pa omogoča uporabo širokega spektra podatkov, ki so v določenih bazah identificirani samo z davčno številko ali EMŠO.

Komisija se strinja z rešitvijo, da se predvidijo taksne oprostitve za posredne proračunske uporabnike, ki so v celotni lasti samoupravnih lokalnih skupnosti, saj s tem država izpolnjuje svoje zaveze za zmanjševanje administrativnih ovir, dane v Dogovoru o višini povprečnine za leto 2015 in dogovorjene z lokalnimi skupnostmi. Hkrati pa komisija opozarja na spoštovanje načela enakosti pred zakonom (14. člen Ustave) pri razširjanju taksnih oprostitev za posredne proračunske uporabnike. Izpostavlja se namreč vprašanje, kako je to načelo spoštovano v oziru do drugih, morebitnih subjektov, ki bi prav tako želeli biti upravičeni do popolne taksne oprostitve. Kljub temu, da je zasledovani cilj zmanjševanja administrativnih ovir, določen v Dogovoru o višini povprečnine za leto 2015, dopusten, bi bilo primerno

podrobneje pojasniti, v kolikšni meri je spoštovano načelo sorazmernosti v ožjem smislu. Pojasniti je treba torej, ali je zasledovani cilj v razumni povezavi s predlagano rešitvijo in ali je rešitev primerna za doseg omenjenega cilja. S pristojnega ministrstva je bilo pojasnjeno, da je omenjeno načelo spoštovano, je pa res, da so prejeli številne prošnje za razširitev kroga upravičenih subjektov za popolno taksno oprostitev, ki pa jih v predlogu zakona niso upoštevali.

Člani komisije so izpostavili tudi možnost ločitve postopka odmere sodne takse od rednega sodnega postopka, vendar po mnenju predlagatelja zakona stališča sodišč do omenjenega predloga niso enotna, zaradi česar predlog zakona omenjeno ureditev prepušča notranji organizaciji vsakega posameznega sodišča.

Komisija opozarja tudi na neenotno sodno prakso slovenskih sodišč glede vprašanja, ali je zoper sklep o ugovoru zoper plačilni nalog dopustna pritožba. V luči poenotenja sodne prakse komisija predlaga, da predlagatelj v predlog zakona vključi tudi določbe o dopustnosti pritožbe zoper omenjeni sklep, ki bo v skladu s trenutno sodno prakso.

* * *

Za poročevalko je bila določena državna svetnica Bojana Potočan.

Predsednik
Rajko Fajt, l.r.